



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Speculu[m] officii misse expositorium

Johannes <de Lambsheim>

Heidelberg, 1495.06.29

De collecta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30862

ante legē xp̄i aduentū expectantū. **V**er-
sus cuius cantus planior est et clarior. si-
gnificat desiderū p̄beray sub lege. Glo-
ria patri rep̄ntat exultationē patrū noui
testamēti. Et an̄ legē occultā sanctā tri-
nitatē: iā manifeste glorificatā. et qz tota
trinitas opata est xp̄i incarnatōz. **I**ntro-
itus dicit bis. in laudē diuine et humane
nature q̄ fuerūt in xp̄o. **T**ropologicē et
3. moraliter introitus significat boni opis
inchoationē. q̄ autē duplicat hoc fecit q̄
in n̄ra inceptōe debem⁹ declinare a ma-
lo et facere bonū. Dicit ideo introit⁹. qz
tūc sacerdos intrat de ede sacrificatur.
Et rep̄ntat q̄ xp̄s carne assumpta p̄ces-
sit ex castimo virginis alio. **H**ugo di-
cit q̄ introit⁹ significat vaticiniā p̄beta-
rum et desideria patrū desiderantiū chl-
stum incarnandū.

De kyrie eleison.

Secundo disponit̄ populus ad orōz p̄
miscōie dei inuocationē et sui humiliatio-
nē. hoc kyrie eleison rep̄sentat. qz kyrieel.
grece latie sonat. dñe miserere nob. Lau-
dat̄ q̄ppe et inuocat̄ sanctā trinitatē tripli-
candō kyrie eleison. Dicit em̄ ter kyrie. in
laudē dei p̄ris: ter xp̄e eleison: in gloriā filij
ter kyrie. in honore sp̄s sancti. Dicit no-
nies. p̄pter. ix. choros angeloz. qz ab eis
p̄regi. et ip̄s p̄iugi i gloria petim⁹. **V**el
dicit nonies p̄tra nouē genera peccatoz
originalē veniale et mortale. qd̄ in septem
sp̄s diuidit̄. **T**ropologicē. qz kyrie elei-
son nouē vsqz variat̄. fecit miscōie dei
inuocationē qua nouē modis indigem⁹
Primo tribz modis q̄tū ad peccatoz res-
missionē. q̄ p̄petrauim⁹ corde ore et ope.
Secundo tribz modis q̄tū ad triplicē gr̄e
collationē. scz fidei. sp̄s. et charitat̄. **T**er-
cio tribz modis q̄tū ad triplicē glorifica-
tionē. q̄ gaudebim⁹ sup nos in deo. et
intra nos de nobis. et extra nos de p̄rio
Kyrie eleison magne d̄r eē efficacie. qz cū
hoc beatus Basili⁹ clamasset. porte ecclie

Pap̄ien. apte sūt. **T**riplicat. qz recognō
scimus nos peccasse p̄tra patrē p̄ omni-
potentiā. cōtra filiū p̄ ignorantia. cōtra
sp̄ritū sanctū malignitate. Interpretat̄
em̄ kyrie. i. dñe. el. deus. leif. miserere. on
nobis. id est. o dñe de⁹ miserere nobis.

De gloria in excelsis

Et recognitōe infirmitatis p̄prie. et
misericordie dei inuocatōe. pertingit ho-
mo ad sp̄ritualē exultationē dicēs. Glo-
ria i excelsis deo. qd̄ canticū est angelicū
p̄ laude et gratiarū actōe in xp̄i natiuita-
te decantatū. **H**oc sacerdos in medio al-
taris dicit. qz xp̄s mediator dei est et ho-
minū. et qz p̄ ei⁹ mediationē deo pacifi-
cati sum⁹. **D**icit versus orientē. qz i ori-
ente xp̄s est nat⁹. **I**n hoc hymno notat̄
sp̄s ecclie. qz cū angelis se sperat sp̄ ca-
nere. vñ iam illoz canticū assumit. **D**icit
tur ergo in festis. qz festa celestē gloriā et
patriā rep̄ntant. **N**ō aut̄ d̄r in officijs lu-
ctuosis. qz p̄sentē miserā designāt.

De collecta.

An̄te collectā. i. orationē. vertit se sa-
cerdos ad populū ip̄m salutandō dicēs.
Dominus vobiscū p̄mittens. vt popu-
lum reddat attentū: vt mens eius ad de-
um dirigatur. **E**t est sensus. **D**ñs p̄ces
vestras exaudiat. gratiā suā conferat. et
p̄mia eterna vobis tribuat. **E**t respon-
det populus dī. **E**t cum sp̄ritu tuo sup.
sit. vt nobis et tibi salutarā valeas impe-
trare. **V**el sic. Dominus sit in ore tuo et
in corde tuo. **P**opulus septē vicibus salu-
tatur in missa. vt exclusis septē vicibz ca-
pitalibz gratiā sp̄ritu sancti accipiat ses-
piformē. **E**t quia populus ad orandū
cōuenit cū intentione impetrādī. **I**deo
statim sequitur collecta. cui p̄mittit sa-
cerdos exhortationē dicēs. **O**remus.
id est orate omnes vt quod petimus fa-
cilius impetremus. **E**t statim sequitur
oratio. vt dominus aperiat corda audien-
a iij

oratio
ro hemis

etiam ad instructionem percipiendam. et ad
digne sacramentum suscipiendum.

Oratio ipsa collecta vocat. qz in ipsa peti-
ta populi colligit. Vel dr sup p lin colle-
cti orō. Collecte dicunt in numero impari.
vna. tres. quinque. vel septē. qz diuine pso-
ne sunt numero impares. Vna respicit fi-
dei unitatē. Tres mysteriū scē trinitatē.
Quinqz vulnera xpi quina. Septē spi-
ritu sancti septē dona. Collecta dr exten-
sis manib. fcat qz xps extensus fuit i ara
crucis. in q patre orabat p crucifixi po-
pulo. Dicit in dextera pre altaris ad in-
nuendū q spūalia principl et eterna p
dextera signata sunt perēda. Concludit.
Per dñm no. ie. xpm. qz ipse dicit in euā-
gelio. Quicq d petieritis in noie meo fi-
et vobis. Per oia secula scloz. valet tm̄
sicut p oia tpa. Amē si refert ad orōem.
p̄sonat idē q fiat. Si vero ad finē con-
lusionis tūc valet tm̄ sicut. verū est.

Secunda pars missae di- citur instructio.

Ora in prima pre de populi ppa-
ratōe. nūc erit dicendū i hac pre
secūda de ipi^o populi instructōe
q̄ incipit ab epla in q̄ populus docet de
dei mādati. Et diuidit in sex. Primo
in misteriale informatōe. de q̄ in epla
Scē in penitentialē operationē. d qua
agit in grad. Tercio in salutarē lamēta-
tionē. et h̄ in tractu Quarto in exultatio-
nē spirituale. et h̄c expm̄t alla. Quin-
to in principale instructōe. de q̄ in euā-
gelio. Sexto in speciale fidei instructōe.
de qua agit in simbolo. Rō pmissoz. fm̄
Innocen. est. qz epla designat p̄cursoris
officiū. q̄ xpm̄ p̄dicando et mortēdo p̄ue-
nit. Gradale ipius penitentiā fcat. quā
fecit et alios docuit. Alla fcat gaudium
qd̄ post pactā p̄niam p̄cedit. Post iohā-
nis p̄dicationē sequit xpi p̄dicatio in eu-
angelio. et ipius fides cōtinetur clarius
in simbolo.

De epistola.

Oratione finita: dr epistola. q̄ signifi-
cat doctrinā aploz. vel fcat doctrinā p̄-
cursoris dñi. Et elegāter illā p̄cedit orō
qz Lucē x. dicit. Rogate dñm messis vt
mittat oparios in messem suā. Epla dr
ab epl. i. supra. et stolō missio. q̄ si supra
missio vel supraerogatio. sup̄ legē et euā-
gelii. qz eplē sunt declaratiōes eoz q̄ dis-
cuntur in euangelij et lege. Epistola p̄-
cedit euangelii sicut lex euangelii. et io-
hannes xpm̄. Cantat autē in medio cho-
ri. significat xpm̄ in medio doctor. Ad
orientē. qz lex et p̄phetia ad christū sūt or-
dinata. Vel qz populus amplioris indit
get intelligentie lumine Sacerdos tacet
sub diacono epistolā legente. qz xps tacet
it. iohanni p̄dicante. Legēs eam nō reci-
pit benedictionē. qz iohannes p̄dicauit
solo deo inspirante nō publice eum mit-
tente. Epistola nūc legit ex quinque li-
bris moisi. qz in eis tēporalia p̄mittunt.
Et in signū huius p̄phetia p̄quā signat
sinagoga: terminatur voce desera. In
novo testamento. p̄mittuntur spiritualia
ideo lectōnes eius finiunt in acuto cum
exultatione vocis. per qd̄ designat status
ecclesie militantis. Tropologicē epi-
stola notat veteris legis obseruationē et
euangelii noue legis p̄dicationē.

De gradali.

Post epistolā sequitur gradale: qd̄ ali-
noie dicit responsoriū: vt notet nos h̄-
debere respōdere opere: que legunt in le-
ctione. Dicit gradale. qz in gradibus so-
lebat decantari. Et ad designandū q̄ ve-
rus penitēs: ascensionē in corde dispo-
nere debet et ire de virtute in virtutem.
quasi p̄ gradus quosdā donec videat de-
us deoz in syon. qz gradale spectat ad os
pera vite actiue. In diebus pascalib. non
dicit. qz dies iste statū designat celestis
patrie. vbi nō est stētus et penitentiā. sed
gaudiū et leticia. Habet versum. qz nūc